Els meus millors consells, de Ricard Espelt

Publicat per Interacció [1] el 13/02/2026 - 10:05 | Última modificació: 13/02/2026 - 11:46

Ricard Espelt [2] encarna una manera de fer investigació i acompanyament cultural que no només genera coneixement acadèmic, sinó que també es vincula estretament amb pràctiques de comunitat, cultura i territori.

En sintonia amb els consells d'Interacció, la seva tasca destaca per la connexió entre teoria i acció, escolta activa, col·laboració i generació de projectes que enforteixen les ruralitats i les polítiques culturals locals.

En Ricard és professor i investigador a la Universitat Oberta de Catalunya [3], especialitzat en recerca-acció en l'àmbit de l'economia social i solidària. Les seves línies de recerca actuals se centren en l'impacte de la cultura en el desenvolupament de les ruralitats contemporànies i en l'anàlisi de les polítiques culturals locals. Combina la docència universitària amb la recerca aplicada i l'acompanyament de projectes culturals arrelats al territori. És cofundador del centre cultural i de recerca inLoft [4] a Copons, des d'on impulsa processos de creació, residències i projectes vinculats a les ruralitats contemporànies i, actualment, és membre de la junta de XarxaProd [5].

Escolto:

El so m'acompanya en moltes de les activitats quotidianes. Soc força eclèctic i influenciable, i sovint associo músiques a moments vitals concrets. PJ Harvey, per exemple, em va acompanyar en llargues caminades resseguint el riu Spree durant les estades de recerca a Berlín. Quan estudiava batxillerat amb en Ramon Font i, més endavant, a Belles Arts amb l'Oriol Solé, vaig descobrir un univers musical que no m'havia arribat des de casa: The Doors, Neil Young, Led Zeppelin, Eagles, Wings, Triana, Radio Futura i tants altres on tornar.

En els darrers anys, gràcies al centre de creació inLoft he tingut la sort d'acollir músics i músiques i d'apropar-me als seus processos creatius: Santi Careta, Carles Viarnès, Elle León, Patricia Atzur, Carla González Ferrer, Rubén Campo, entre moltes altres. Poder entrar i acompanyar el cor de la creació és un luxe difícil de descriure.

Escolto més pòdcasts que programes de ràdio d'actualitat. Una excepció és el Catalunya nit [6]. De Catalunya Ràdio, actualment segueixo sobretot Inclassificables [7] i Perspectiva [8]. També torno periòdicament al llegendari Desert Island Discs [9]de la BBC, i m'agrada descobrir joies menys visibles com Dents i Ungles [10] de Ràdio Tarragona o el Subterrani [11] a Ràdio Igualada. M'aturo aquí, perquè si entro en els pòdcasts de recerca, encetaríem un altre meló.

Llegeixo:

Quan estudiava Belles Arts, en Martí Peran [12], professor d'estètica, em va fer descobrir el Llibre del Desassossec [13]de Fernando Pessoa, un llibre que sempre tinc a prop. És una mena de bíblia personal; no el rellegeixo sovint, però sé que hi és, i cada vegada que hi torno trobo que dialoga amb el moment vital que estic travessant.

La lectura acadèmica ocupa una part important del meu temps, però intento reservar espais per endinsar-me en altres interessos. Darrerament, per exemple, els llibres de Gilles Clément [14] o Francesco Careri [15] m'estan ajudant a repensar la meva relació amb el paisatge i l'entorn, així com a revisar motivacions i interessos. Aquestes lectures sovint esdevenen obsessions: cerco entrevistes, xerrades o pòdcasts per escoltar com pensen i argumenten. M'agrada aquesta immersió temàtica on lectura i formats audiovisuals s'entrellacen, suposo que com fa molta gent quan un tema l'interpel·la de debò.

A Catalunya tenim la sort de comptar amb escriptores i editorials excel·lents. Eva Baltasar [16], per exemple, m'interessa especialment, i ja tenim entrades per veure Permagel [17] al teatre. Fa poc vaig regalar Per què ser feliç quan podries ser normal? [18] de Jeanette Winterson a la meva parella, amb la idea de llegir-lo també jo. A finals de febrer la Jeanette serà a Barcelona amb motiu de la publicació del seu nou llibre: *Un Aladí i dues llànties*, i per ser investida Doctora Honoris Causa per la Universitat Oberta de Catalunya. També visitarà el CCCB [19], i ja tinc el 26 de febrer marcat a l'agenda.

Per tancar la resposta, no voldria deixar de mencionar dues referents indiscutibles: la Vanessa Freixa, amb el llibre Ruralisme [20], i la Roser Vernet, amb Lo mig del món [21], dues veus imprescindibles per pensar el món rural des d'una mirada cultural, crítica i situada.

Algú que trobo molt interessant:

Tinc la sort d'estar envoltat i de treballar amb persones de gran vàlua, a qui admiro profundament. El grup de recerca TURBA Lab [22] de la Universitat Oberta de Catalunya és un espai ple de talent i d'inspiració. Les converses amb el Ramon Ribera, membre del grup i actual director del Centre de Recerca Interdisciplinari en Transformacions Socials i Culturals [23], són sempre un pòsit de coneixement i retroalimentació intel·lectual.

En l'àmbit de la recerca i la cultura, estem desenvolupant projectes amb la María Heras (UOC), la Rosa Cerarols i el Toni Luna (UPF), l'Enric Senabre (UB) o el Jordi Franquesa (UPC), entre d'altres. Aquesta interdisciplinarietat del coneixement, juntament amb la possibilitat de generar projectes que connectin l'àmbit acadèmic amb actors culturals no acadèmics, em sembla clau. També m'interessa especialment col·laborar amb persones que aportin mirades noves: actualment, per exemple, estic treballant amb la Gökçe Sanul, investigadora Marie Curie a la Universitat d'Amsterdam, que desenvolupa eines i recursos per promoure la creació cultural en municipis rurals.

També a casa hi ha persones que impulsen iniciatives culturals molt rellevants: l'Oriol Pi i l'Anna Casamitjana, liderant l'equip de la Nit de les Ànimes [24]; l'Ana Párraga, una artesana amb una mirada molt singular; la Clara Rossy, artista plàstica destacada o l'Iris Muñoz, amb qui hem desenvolupat un projecte sobre maternitats i ruralitats. Les connexions que neixen des de l'arrel —a Copons— són infinites i impagables. Si m'ho preguntes demà, segurament hi afegiria nous noms, persones que avui m'he deixat o que encara estan per arribar.

Segueixo aquestes organitzacions:

El Konvent [25] de Cal Rosal és una referència clau per entendre com un projecte cultural pot arrelar en un territori, generar comunitat i activar processos de creació contemporània amb una mirada crítica i independent. És un espai

que ha sabut combinar risc, experimentació i compromís amb l'entorn i que és una font d'inspiració i mestratge constant. En aquesta mateixa línia, recomano seguir els centres que formen part de XarxaProd [5], una xarxa diversa que promou la creació i la producció cultural arreu del país. Són projectes amb realitats molt diferents, però amb una voluntat compartida: sostenir processos creatius, treballar en xarxa i contribuir a ecosistemes culturals més equilibrats, especialment fora dels grans centres urbans. I el més interessant és que aquesta lògica de xarxa s'està replicant: en els darrers temps s'han impulsat aliances i noves xarxes territorials, com la Xarxa ResIB [26] a les Illes Balears o l'acabada de constituir xarxa valenciana d'espais de producció artística Som Xarxa [27], fet que obre un horitzó molt potent de cooperació interregional.

En l'àmbit del paisatge i el patrimoni, és essencial seguir i recolzar la feina de l'Observatori del Paisatge [28], que aporta eines i relat per pensar el territori amb profunditat i responsabilitat. I, en una clau més explícitament rural, també val la pena parar atenció a iniciatives com les promogudes per l'ARCA [29], per situar la cultura com un eix central per imaginar el món rural contemporani. En aquest mateix mapa, m'interpel·la especialment tota la feina que s'està fent des de les Terres de l'Ebre, amb persones de la vàlua de l'Anna Zaera o la Xènia Gaya, que estan activant pràctiques i mirades molt necessàries.

Crec especialment rellevants, també, les entitats i iniciatives vinculades a l'Economia Social i Solidària, perquè aporten una mirada transformadora sobre com produïm, gestionem i sostenim la cultura. En aquest sentit, plataformes com Pam a Pam [30] són molt útils per descobrir projectes culturals, cooperatives i iniciatives comunitàries que treballen amb criteris de democràcia interna, arrelament territorial i impacte social. I en el camp de la cultura digital, em sembla molt valuosa la feina de BitLab [31], perquè situa la digitalització com un element central del debat cultural contemporani i promou alternatives ètiques i crítiques: ajuda a pensar la tecnologia no només com una eina, sinó com un camp de decisió política i cultural.

Finalment, si ampliem el focus a escala estatal, hi ha projectes que val la pena tenir al radar perquè connecten cultura, ruralitats i innovació social: Rural Hackers [32] a Galícia, Wazo Coop [33] a Extremadura, AVAN [34] o la Fundació Novessendes [35] a Castelló i també experiències com Nanoma [36] o Colaborabora [37] a Astúries i a Euskadi, respectivament, que aporten llenguatge, metodologies i maneres diferents d'entendre la cooperació cultural. I, en tot cas —per sort— és impossible tancar un mapatge així sense deixar fora organitzacions i projectes admirats.

Quin és el principal repte que tenen les polítiques culturals locals actualment?

Un dels principals reptes és fugir de les modes passatgeres, de l'anècdota, del festival desarrelat o de la cultura pensada només per a la foto a Instagram. També cal evitar la dependència excessiva de l'ajut públic quan aquest esdevé l'única via de sosteniment, així com el risc de l'estandardització —sigui per la lògica administrativa o per la consultora de torn. El repte és promoure una cultura arrelada, crítica i independent, de manera que el suport públic no sigui una concessió discrecional, sinó una responsabilitat estructural. I, alhora, que els projectes culturals disposin d'eines reals d'autogestió i resistència en un context de creixement dels discursos autoritaris, aquesta autonomia pot ser clau per a la seva supervivència.

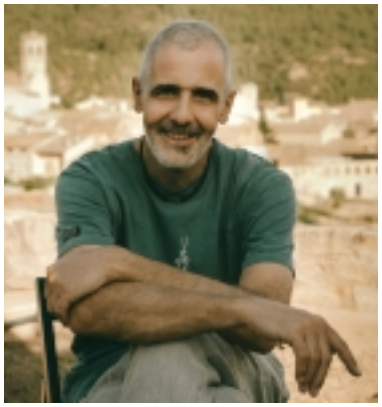

L'any 2025 vaig participar en un estudi promogut pel Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona, desenvolupat conjuntament amb l'equip de Tramoia Cultura, que es publicarà al llarg de 2026. El

treball analitza el suport municipal a la creació artística i cultural a la província de Barcelona i posa de manifest tant els actius existents com les mancances estructurals del sistema: la fragmentació de models, la manca de marcs conceptuals compartits, la dificultat d'avaluar impactes més enllà del resultat finalista o la fragilitat dels centres de creació independents. Alhora, l'estudi identifica experiències especialment rellevants que apunten camins de futur, com Pobles Creatius [38], impulsat des de Cal Gras [39], que exemplifica com la creació cultural pot esdevenir una eina de desenvolupament territorial, cohesió comunitària i activació econòmica en contextos rurals. Aquest tipus de projectes mostren que la cultura no és només despesa o programació, sinó una infraestructura social amb capacitat transformadora.

Des de la meva perspectiva de recercaire-activista, m'interessa especialment aprofundir en el paper de la creació cultural com a palanca de desenvolupament socioeconòmic des de l'òptica de l'economia social i solidària. Això implica pensar polítiques culturals locals que apostin per processos —no només per resultats—, per l'acompanyament, per l'arrelament territorial i per la construcció d'ecosistemes culturals sostenibles, diversos i resilients. Només així la cultura podrà exercir plenament el seu paper com a bé comú i com a espai de futur compartit.

Què voldries posar en valor de la teva feina quotidiana vinculada amb la cultura?

El que més valoro de la meva feina és la possibilitat de treballar amb persones i projectes de gran vàlua, i de fer-ho des de mirades diverses que es retroalimenten. La docència m'obliga a escoltar, a ordenar idees i a compartir coneixement de manera oberta; la recerca em permet aprofundir, problematitzar i generar marcs crítics; i l'activisme cultural em manté connectat amb la realitat, amb el territori i amb els processos col·lectius.

Això em manté despert a la nit:

Dormo profundament, però poca estona. No són tant les preocupacions com les idees, les que em mantenen despert.

Què destacaries d'Interacció?

N'hi ha molts, però ara mateix destacaria l'article Qui habita els marges? [40], perquè posa el focus en les pràctiques culturals que operen des de la perifèria —territorial, simbòlica i institucional— i les llegeix com a espais de possibilitat. El text dialoga molt bé amb projectes com Nit de pedra seca [41] o Barraques escrites [42], que activen el paisatge, el patrimoni i la creació contemporània des d'una mirada situada i crítica.

Categories: Vídeo, pòdcast
Categories: Recurs / lloc web
Categories: Llibre
Categories: Consells: sèrie
Etiquetes: gent de cultura

Etiquetes: consells

- [43]

URL d'origen: https://interaccio.diba.cat/news/2026/02/consells-ricard-espelt

Enllaços:
[1] https://interaccio.diba.cat/members/interaccio
[2] https://interaccio.diba.cat/members/espeltr
[3] https://www.uoc.edu/ca
[4] https://www.inloft.cat/
[5] https://xarxaprod.cat/
[6] https://www.3cat.cat/3cat/catalunya-nit/
[7] https://www.3cat.cat/3cat/inclassificables/
[8] https://www.3cat.cat/3cat/perspectiva/
[9] https://en.wikipedia.org/wiki/Desert_Island_Discs
[10] https://www.tarragonaradio.cat/dents-i-ungles/
[11] https://subterranibloc.blogspot.com/
[12] https://martiperan.net/
[13] https://aladi.diba.cat/record=b1283104~S171*cat
[14] https://aladi.diba.cat/search~S171*cat/?searchtype=X&searcharg=+Gilles+Cl%C3%A9ment+&searchscope=171&sortdropdown=-&SORT=DZ&extended=0&SUBMIT=Cerca&searchlimits=&searchorigarg=XLibro+del+desasosiego+%26SORT%3DD
[15] https://aladi.diba.cat/search~S171*cat/?searchtype=X&searcharg=Francesco+Careri+&searchscope=171&sortdropdown=-&SORT=DZ&extended=0&SUBMIT=Cerca&searchlimits=&searchorigarg=X+Gilles+Cl%7Bu00E9%7Dment+%26SORT%3DDZ
[16] https://aladi.diba.cat/search~S171*cat/?searchtype=X&searcharg=Eva+Baltasar&searchscope=171&sortdropdown=-&SORT=DZ&extended=0&SUBMIT=Cerca&searchlimits=&searchorigarg=XFrancesco+Careri+%26SORT%3DDZ
[17] https://espaitexas.cat/espectacle/permagel/
[18] https://periscopi.cat/llibre/astrolabi/per-que-ser-felic
[19] https://www.cccb.org/ca/activitats/fitxa/jeanette-winterson/249468
[20] https://aladi.diba.cat/record=b2041435~S171*cat
[21] https://clubeditor.cat/llibres/lo-mig-del-mon/
[22] https://recerca.uoc.edu/grupos/37391/detalle
[23] https://www.uoc.edu/ca/recerca/centres/transformacions-socials-culturals
[24] https://mallorcaliteraria.cat/pdf/guiaAnimes.pdf
[25] https://konventzero.com/
[26] https://www.xarxaresib.org/
[27] https://www.somxx.org/
[28] https://www.catpaisatge.net/ca
[29] https://www.desenvolupamentrural.cat/actualitat/noticies/una-seixantena-de-professionals-i-agents-culturals-impulsen-una-cultura-rural-mes-cooperativa-i-arrelada-al-territori
[30] https://pamapam.cat/
[31] https://www.bitlab.cat/
[32] https://ruralhackers.com/
[33] https://wazo.coop/
[34] https://espais-avan.org/
[35] https://novessendes.org/
[36] https://nanoma.es/
[37] https://www.colaborabora.org/
[38] https://www.poblescreatius.cat/
[39] https://calgras.cat/
[40] https://interaccio.diba.cat/blogs/2022/03/marges
[41] https://www.inloft.cat/pedraseca/
[42] https://www.inloft.cat/2025/01/14/convocatoria-de-residencies-barraques-escrites-2025/
[43] https://interaccio.diba.cat/node/10434